

MethodsNET Launch Events 2024: METODOLOŠKO USAVRŠAVANJE KAO PRETPOSTAVKA ZNANSTVENE IZVRSNOSTI

Ana Petek <https://orcid.org/0000-0002-9553-8334>

Fakultet političkih znanosti
Sveučilište u Zagrebu

E-mail: ana.petek@fpzg.hr

Prikaz znanstvenog skupa

Zaprimljeno: 18. 11. 2024.

Prihvaćeno: 19. 11. 2024.

Methods Excellence Network (MethodsNET¹) novo je međunarodno znanstveno udruženje, usmjereno na metodološku izvrsnost kroz tri temeljna cilja. Prvi je cilj poučavanje o metodologiji odnosno organizacija nastave o najnovijim metodološkim tehnikama na vrhunskoj razini. Naime, MethodsNET je nastao okupljanjem niza predavača različitih metoda s ljetnih škola Europskog konzorcija za politička istraživanja (*European Consortium for Political Research*, ECPR) pa su metodološki tečajevi osnova novog udruženja osnovanog u rujnu 2021. Već od 2022., MethodsNET organizira veliku ljetnu metodološku školu za doktorske studente i mlade istraživače. Čini je dvadesetak početnih i naprednih tečajeva iz najrazličitijih metoda koji se u trajanju od tjedan dana krajem srpnja odvijaju na Sveučilištu Radboud u Nizozemskoj. Zatim, drugi je cilj MethodsNET-a poticanje metodološkog razvoja i inovacija u znanstvenoj metodologiji umrežavanjem znanstvenika na globalnoj razini. Treće, mreža znanstvenika povezana s udruženjem trebala bi se usmjeriti na promoviranje pluralističkog pristupa metodama, na što veću raznovrsnost metodoloških pristupa i alata u sklopu interdisciplinarnih istraživačkih nastojanja te na premošćivanje jaza između raznih znanstvenih disciplina.

Uz spomenutu ljetnu metodološku školu koja se održava svake godine, MethodsNET ove je jeseni prvi put organizirao i konferenciju. Na Sveučilištu *UCLouvain: Université catholique de Louvain*, u mjestu Louvain-la-Neuve u frankofonom valonskom dijelu Belgije, organizirana su tri događaja, tzv. *launch events*, koji su se odvijali od 30. listopada do 2. studenog 2024. godine. Sudionici su doputovali sa svih kontinenata, a po disciplinarnoj podjeli dominirali su društveni znanstvenici, uz dosta istraživača iz područja medicinskih i biotehnoških znanosti, nešto prirodnjaka te uglavnom bez predstavnika iz područja humanističkih znanosti.

Prvi dan četverodnevno metodološkog susreta, srijeda, bio je posvećen događaju nazvanom Zajednica prakse poučavanja istraživačkih metoda (*Research Methods Teaching Community of Practice*). Svrha događaja prvog dana bila je diskutiranje o budućem metodološkom razvoju, umrežavanje i uspostavljanje suradnji pa je stoga bio "slobodnijeg" formata. Bio je prvenstveno namijenjen nastavnicima metodologije koji rade na svim razinama studija, bilo početnicima, bilo iskusnijim predavačima. Četiri glavne radionice bile su posvećene sljedećim temama: pedagogija metodoloških predmeta, mentoriranje istraživanja, tehnološki razvoj i istraživanje, te odgovorna istraživačka etika.

---

¹ V. <https://methodsnet.org/>

U četvrtak i petak ujutro odvijala se metodološka konferencija *First Methods-NET Conference*. Struktura je nalikovala klasičnom konferencijskom radu. Mnogo se panela odvijalo istovremeno, a trajanju od sat i pol vremena, s dva do četiri izlaganja koja su morala biti uobičajeno vrlo kratka, u predviđenom trajanju od deset do petnaest minuta. U odnosu na ostale konferencije specijalizirane za razne teme, na kojima se kratko govori o istraživačkom dizajnu, donekle o pojmovima te ponajviše o nalazima istraživanja, a preskače se metodološke detalje koji se ponekad objavljuju u metodološkim priložima na kraju znanstvenih radova, izlaganje o metodologiji u praksi istraživanja postalo je središnjim sadržajem. Dojam je da za takva izlaganja ipak treba planirati nešto više vremena kako bi se poruka smisleno prenijela zainteresiranima.

Taj problem djelomično je otklonjen dodatnom formom izlaganja koje su organizatori nazvali *Methods Primers* što ujedno upućuje na temeljit pristup i izlaganje koje može biti pristupačno početnicima koji se žele uputiti u temelje primjene neke metode. Riječ je o jednosatnim detaljnijim izlaganjima o metodološkim okvirima pojedinih istraživačkih projekata, koja su se također odvijala paralelno te su bila posvećena različitim metodama. Dodatno, na konferenciji su održana i dva plenarna izlaganja, jedno u obliku okruglog stola, te jedno klasično pozvano predavanje (*keynote lecture*). U rasporedu se ugurao i tzv. *Methods Café*, sastanci po skupinama metoda u kojima se, kroz neformalno okupljanje zainteresiranih za odvojenim stolovima, htjelo potaknuti umrežavanje te uspostavljanje istraživačkih zajednica unutar organizacije. Isto tako, u konferenciju su bili uključeni i participativni paneli, koji su se sastojali od vođenih diskusija, simulacija, igara, grupnog modeliranja, itd. Konferencijski je raspored bio iznimno bogat događajima u različitim formatima koji su se održavali doslovce od jutra do mraka.

Metodološki je sadržaj također bio vrlo šarolik. Bez namjere da se obuhvati sve metodološke varijacije koje su se obrađivale na konferenciji, a bilo je i klasičnih metoda i alata koji tek nastaju, spominjem neke primjere tema panela i spomenutih *primera*: eksperimenti, praćenje procesa (*process tracing*), kvalitativna komparativna analiza (QCA), realistički pristupi istraživanju, etnografsko dekolonizacijsko istraživanje, utemeljena teorija (*grounded theory*), participativni pristupi, interpretacijska analiza, analiza diskursa, etička i pravna analiza, kvalitativna analiza podataka, analiza tekstualnih podataka, analiza društvenih mreža, ankete, regresijska analiza, longitudinalna analiza, epistemološka pitanja, korištenje umjetne inteligencije u istraživanju, itd.

Na kraju konferencije održao se skup radionica pod nazivom Radionice iz razvoja i inovacija u metodama (*Methods Development and Innovation Workshops*), pa su petak poslijepodne te cijela subota bili posvećeni 90-minutnim sesijama o nizu raznovrsnih metoda koje je MethodsNET izabrao kao relevantne i inovativne, s ciljem da se pomiču granice između metodoloških pristupa. Neki primjeri su: analize mreža u sociologiji, politologiji i psihologiji; konfiguracijska komparativna analiza pomoću alata *EvalC3*; prikupljanje podataka putem *web scrapinga*; abdukcijско kodiranje; *COMPLEX-IT*: računalna, multimetodološka platforma za istraživanje složenih podataka u društvenim znanostima i zdravstvu; te proširenje istraživanja i dizajna mješovitih metoda.

U sklopu sva tri događaja u više se sesija različitog tipa govorilo o uporabi umjetne inteligencije u suvremenim istraživanjima. Uglavnom se raspravljalo o tome u kojim bi sve smjerovima uporaba UI-a mogla ići te kako će ona utjecati na znanost, pri čemu su se pojavila i vrlo optimistična i vrlo pesimistična promišljanja.

Jako su se isticala i etička pitanja u vezi s podizanjem istraživačkog empirijskog materijala u baze umjetne inteligencije koje vode privatne korporacije, koje tako raspolazu s osobnim, osjetljivim i povjerljivim podacima te s novim originalnim idejama i autorskim tezama. Praktičnih savjeta kako već danas koristiti umjetnu inteligenciju nije bilo previše, što pokazuje da društvene znanosti još uvijek nisu ni blizu tome da doskoče brzim promjenama koje se događaju u svijetu digitalne tehnologije.

Za one koji se žele učlaniti u ovo međunarodno metodološko udruženje postoji više opcija pojedinačnog članstva: regularno, studentsko ili ekspertno. Znanstvene i visokoškolske institucije mogu postati organizacijski partneri, primjerice u svrhu ugošćavanja pojedinih događaja MethodsNET-a. Onima kojima je članstvo financijski dostupno i odlazak na konferencije moguć, preporučila bih učlanjenje. Iskustvo sudjelovanja na metodološkoj konferenciji i pratećim događajima vrlo je nadahnjujuće jer se u kratko vrijeme dobije uvid u mnoštvo metodoloških pristupa te se zatim utemeljeno može donositi odluke o vlastitom metodološkom razvoju. To je neophodno ne samo mladim nego i iskusnijim istraživačima koje relevantnima u suvremenoj znanosti može zadržati samo cjeloživotno obrazovanje.

Zaključno, malo je međunarodnih interdisciplinarnih okupljanja znanstvenika koja nisu posvećena rezultatima znanstvenih istraživanja nego isključivo znanstvenim vještinama, a metodološke vještine nisu samo element nego sama jezgra uspješnih znanstvenika i korisne znanosti. Stoga su metodološke konferencije poput ove koju je organiziralo udruženje MethodsNET doprinos razvoju interdisciplinarne metodološke kulture i suvremene znanosti uopće.

